

ESPOO
ESBO

Espoon Itämeri- toimenpideohjelma 2024–2028

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Monimuotoinen meremme on suojelun arvoinen	4
Itämeri-toimenpideohjelma täydentää Itämeren suojelua Espoossa.....	7
Edellisen toimenpidekauden onnistumisia.....	8
Itämerihaasteen tavoitteet vuosille 2024–2028.....	9
Espoon kaupungin toimenpiteet vuosille 2024–2028.....	10
Itämeren suojeluvinkkejä kaikille espoolaisille	19

Kannen kuva: Itämeren saaristo / Marko Oikarinen
Takakannen kuva: Otaniemi / Aron Larsson

Johdanto

Itämerihaaste on Turun ja Helsingin kaupunkien käynnistämä ja ylläpitämä verkosto, joka haastaa organisaatiota sitoutumaan yhteisen Itämeremme suojeluun toteuttamalla lain vaatimukset ylittäviä konkreettisia toimenpiteitä Itämeren hyväksi. Itämerihaaste on toiminut vuodesta 2007 lähtien ja sen verkostoon on liittynyt jo 330 organisaatiota Suomesta ja muista Itämeren maista. Tällä hetkellä on käynnissä verkoston neljäs toimenpidekausi, joka ajoittuu vuosille 2024–2028.

Espoon kaupunki otti Itämerihaasteen vastaan vuonna 2007, ja on laatinut Itämeri-toimenpideohjelmat jokaiselle edelliselle toimenpidekaudelle; 2008–2013, 2014–2018 ja 2019–2023. Tämä Itämeri-toimenpideohjelma sisältää Espoon kaupungin lakisääteisten vaatimusten, ja perustyon ylittävät toimet Itämeren suojelemiseksi vuosille 2024–2028.

Itämerihaasteen kauden 2024–2028 tavoitteiden mukaisesti Espoon toimenpiteet on jaettu kuuden tavoitteen alle. Tavoitteiden alla on yhteensä 42 toimenpidettä, joilla Espoon kaupunki vähentää merialueen kuormitusta, edistää merialueensa kestäväää käyttöä, lisää yhteistyötä muiden alueensa toimijoiden kanssa sekä osallistaa asukkaita toimenpiteisiin Itämeren hyväksi.

Espoon ympäristönsuojelu koordinoi kaupungin Itämeri-toimenpideohjelman päivytystä vuosille 2024–2028. Toimenpideohjelman päivytystyö ajoittui vuosille 2023–2024. Toimenpiteiden suunnitteluun osallistui yli 30 kaupungin asiantuntijaa eri toimialoilta. Toimenpiteiden toteutumista varten kootaan toimenpiteiden vastuutahoista seurantaryhmä, joka vastaa toimenpiteiden toteuttamisesta ja raportoinnista. Vuosittain toimenpiteiden toteuma raportoidaan Itämerihaasteen koordinaattoreille.

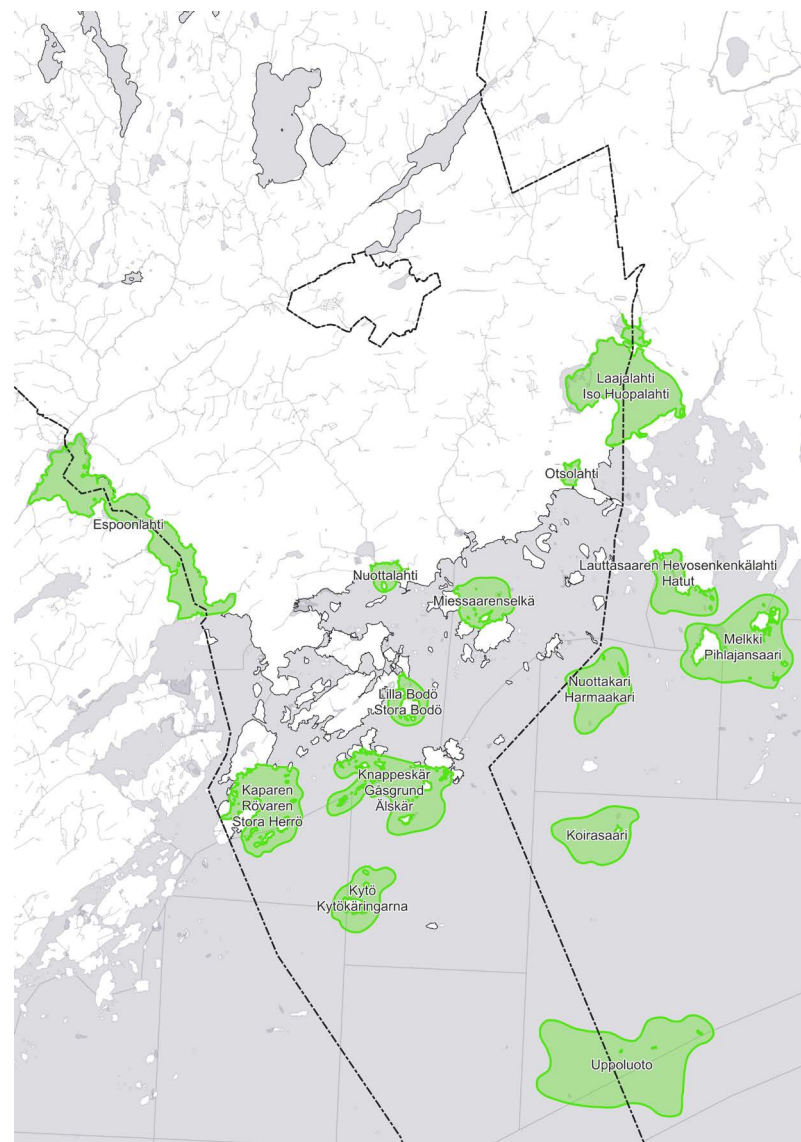
Monimuotoinen meremme on suojelun arvoinen

Meri on merkittävä osa Espoota; merialuetta on 158 km², merenrantaa lähes 60 km sekä saaria ja luotoja yli 160 kappaletta. Espoon merialue on monimuotoinen koostuen niin matalista ja suojaista merenlahdista ja laguuneista, kovapohjaisista riutoista sekä syvästä ulkosaaristosta. Tämä näkyy myös merialueemme lajiston sekä luontotyyppejen monimuotoisuutena.

Espoon merialueen luontoarvot

Matalissa sisälahdissa ja rannikon laguuneissa esiintyy monimuotoista uposkasvillisuutta, ja ne tarjoavat kutu- ja poikasalueita useille kalalajeille. Merialueemme on myös tärkeä osa sisävesistöissämme esiintyvien uhanalaisten vaelluskalojen elinkiertoa ja kulkuväylää sisävesien poikastuotantoalueille. Espoon rannikkovesissä voit tavata Itämeren monimuotoisia elinympäristöjä ylläpitävät avainlajit eli rakkohaurun, sinisimpukan sekä ulkosaaristossa myös meriajokkaan. Espoonlahdella esiintyy myös silmällä pidettäväksi luokiteltu ja rauhoitettu meriuposkuoriainen. Espoon rannoilta löytyy merenrantaniittyjä, hiekkarantoja sekä monia merestä hitaasti erkanuvia fladoja. Lisäksi merialueellamme esiintyy runsaasti linnustollisesti tärkeitä alueita. Lintujen lisäksi luodoilla voi nähdä lekottelemassa myös hallin eli harmaahylkeen.

Espoonlahti ja Laajalahti on tunnistettu valtakunnallisella tasolla ekologisesti merkittäviksi vedenalaisiksi meriluontoalueiksi (EMMA). Espoossa on lisäksi seitsemän muuta paikallisesti ekologisesti merkittävää vedenalaista meriluontoaluetta (PEMMA), jotka ovat Otsolahti, Nuottalahti, Miessaarenselkä, Lilla Bodö – Stora Bodö, Kaparen – Rövaren – Stora Herrö, Knappeskar – Gåsgrund – Alskär ja Kytö – Norra Kytökäringen – Södra Kytökäringen ([Kuva 1](#)). Kartoituksien perusteella tunnistetut alueet ovat merkittäviä juuri lajistonsa monimuotoisuuden takia.

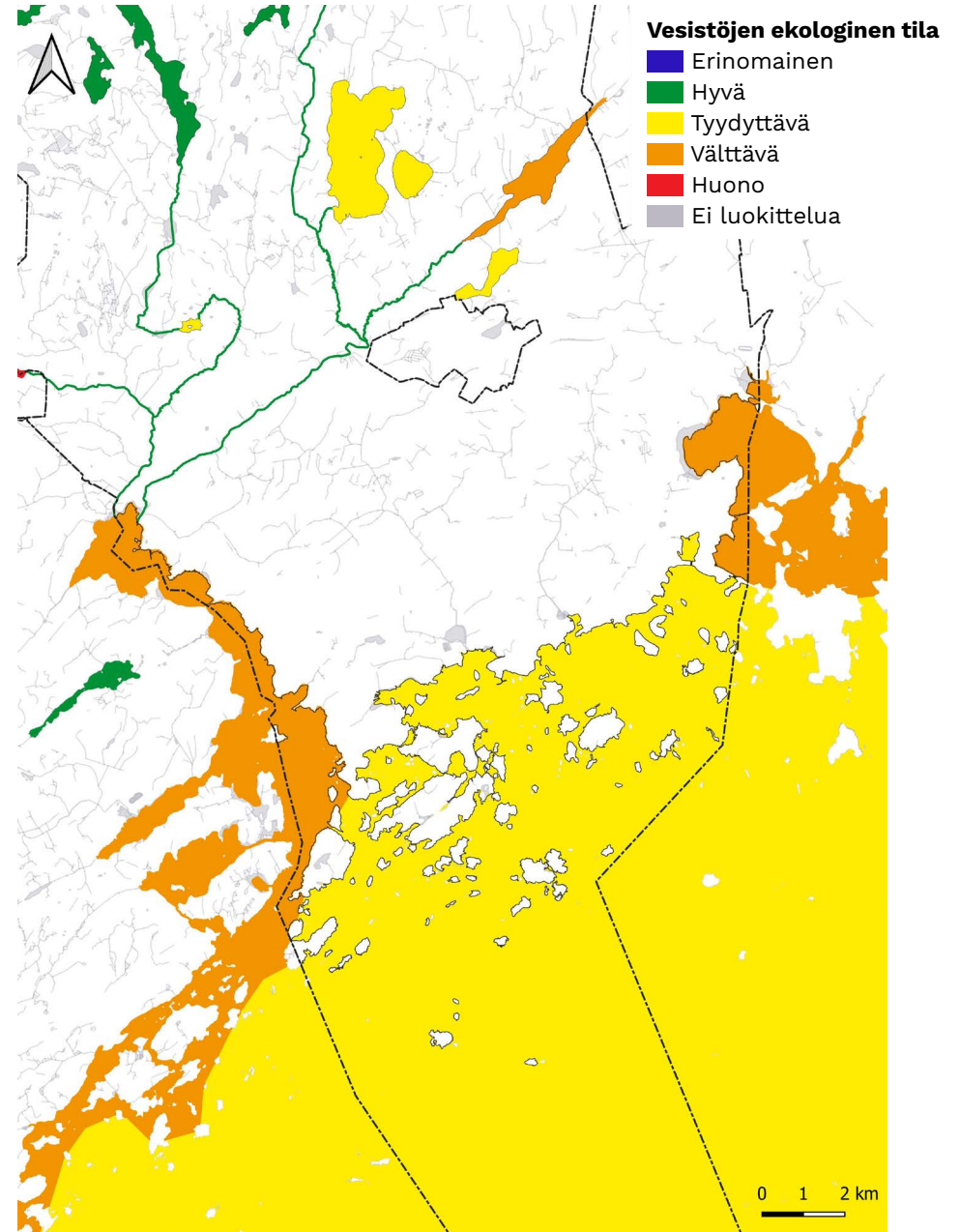
Kuva 1. Vihreät alueet kuvaavat PEMMA-alueita.

Itämeren ongelmat näkyvät myös Espoossa

Rehevöityminen on keskeisin Itämeren tilaa heikentävä tekijä, ja se on ongelma myös Espoon merialueella. Espoon rannikkovesimuodostumat ovat nykyisin pääosin tyydyttävässä tai välttävissä tilassa ([Kuva 2](#)). Rehevöityminen näkyy erityisesti sinileväkukintoina, veden sameutena, pohjien hapettomuutena sekä rantojen ruovikoitumisena.

Sisäsaaristomme on matala ja sen vedenvaihtuvuus on hidasta, sillä saaret ja merenpohjan rikkonaisuus hidastavat veden liikkuamista. Jokien ja purojen kuljettama ravinnekuormitus heikentää erityisesti sisäsaaristomme tilaa veden hitaan vaihtuvuuden vuoksi. Rannikkovesiemme rehevöitymistä lisäävät myös jätevedenpuhdistamolta tuleva pistekuormitus sekä liiallisen rehevöitymisen takia merenpohjasta vapautuvat ravinteet eli sisäinen kuormitus. Ilmastonmuutos lisää rannikkovesiemme ulkoista ja sisäistä kuormitusta entisestään.

Myös monet muut tekijät vaikuttavat rannikkovesiemme tilaan ja eliöstöön. Näitä ovat esimerkiksi rantarakentaminen, ruoppaaminen, haitalliset aineet, roskaantuminen, meriläjitys Rövargrundetin alueella, vedenalainen melu, vieraslajit, ilmaston lämpeneminen sekä meriveden suolaisuuden väheneminen ja happamuuden lisääntyminen.

Kuva 2. Espoon rannikkovesien ekologinen tila.

Toimenpiteitä tarvitaan edelleen

Rannikkovesiemme tilassa on saavutettu hyviä tuloksia. Suvisaa-risto–Lauttasaaren rannikkovesialueen tila on kohentunut välttävästä tyydyttävään ja monien haitallisten aineiden pitoisuudet ovat laskeneet. Merialueen hyvän tilan saavuttaminen vaatii kuitenkin edelleen toimenpiteitä. Jatkossa on yhä tärkeämpää tuntea Espoon herkät ja luontoarvoiltaan merkittävät merialueet, jotta tärkeät elinympäristöt ja ihmispaineiden muutokset voidaan sovittaa mahdollisimman hyvin yhteen.

Kuva: Noelle Renberg

Itämeri-toimenpideohjelma täydentää Itämeren suojelua Espoossa

Espoon kaupunki toteuttaa rannikkovesiensä ja sisävesiensä suojelua monella tavalla jo lakisääteisten vaatimuksien ja muun jatkuvan perustyön tuloksena. Lisäksi kaupungilla on monia ohjelmia ja tavoitteita, jotka toteutuessaan tukevat myös Itämeren suojelua.

Espoon kaupungin Itämeren suojelua tukevia määräyksiä, ohjelmia, suunnitelmia ja ohjeita

- [Espoon ympäristönsuojelumääräykset](#)
- [Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelma 2022–2027](#)
- [Luonnonsuojelun toimenpiteet 2021–2030](#)
- [Espoon Hulevesiohjelma \(2020\)](#)
- [Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje \(2024\)](#)
- [Pääkaupunkiseudun maalämpökaivojen porausvesien käsittelyohje](#)
- [Espoon kaupungin kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelma SECAP 2019–2023](#)
- [Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta](#)
- [Espoon ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpidesuunnitelma 2022–2025](#)
- [Espoon metsien ja niittyjen hoidon malli \(2017\)](#)
- [Espoon vieraslajilinjaus \(päivitetty 2023\)](#)

Kaupungin lakisääteisiä Itämeren suojelua edistäviä velvoitteita ovat esimerkiksi:

- jätevedenpuhdistuslaitoksien, pienten puhdistamojen ja kiinteistökohtaisen jätevesien käsittelyn valvonta sekä jätevesiviemäriin liittymisen valvonta
- muiden jätevesien käsittelyn ja johtamisen valvonta (esim. teollisuusjätevedet, rakentamisesta syntyvät työmaavedet, ajoneuvojen pesu)
- ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) mukaisten lupien valvonta
- eläinsuojien sekä lannan käsittelyn ja varastoinnin valvonta
- jätehuollon ja roskaantumisen valvonta

Tämän lisäksi kaupungilla on monia muita Itämeren suojelua tukevia linjauksia, kuten:

- uusia keinonurmikenttiä ei enää rakenneta (Liikunta ja urheilu)
- ulkotekojäitä ei enää valkaista (Liikunta ja urheilu)
- ateriapalvelut osallistuvat vuosittain Itämeripäivään (Ruokapalvelut)

Espoon Itämeri-toimenpideohjelma 2024–2028 täydentää kaupungin muuta Itämeren suojelutyötä. Kaupungilla käytössä olevat resurssit vaikuttavat merkittävästi toimenpideohjelman laajuuteen sekä toimenpiteiden toteutumiseen toimenpidekaudella.

Edellisen toimenpidekauden onnistumisia

Vähensimme kuormitusta Itämereen

- Espoon jätevedenpuhdistus tehostui Blominmäen jätevedenpuhdistamon käyttöönoton myötä.
- Espoo oli mukana työstämässä pääkaupunkiseudun yhteistä työmaavesiopasta.
- Espoon kaupungin omistamien peltojen vuokrasopimukseen lisättiin vaatimus sitoutumisesta maatalouden ympäristökorvausjärjestelmään.
- Kaupungin ruokahankinnoissa lisättiin kasvisruoan ja Itämerestä kestävästi pyydetyn kalan osuutta.

Vähensimme roskaantumista ja haitallisten aineiden päästöjä

- Espoolaiset järjestivät aktiivisesti roskatalkoita.
- Espoon kaupungin viherkunnossapitoon hankittiin kuumavesilaitteita mm. vieraslajitorjuntaan.
- Ämmäsmäen veneidensäilytysalueelle tehtiin jätevesiviemäroity veneiden pohjanpesupaikka.

Lisäsimme tietoa merialueestamme ja edistimme luonnon monimuotoisuutta

- Lisäsimme tietoa Espoon rannikkovesien vedenalaisesta luonnosta, joiden pohjalta muodostettiin paikallisesti ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (PEMMA-alueet).
- Espoon virtavesiä kunnostettiin, kalojen vaellusesteitä poistettiin ja Gumbölenjokeen rakennettiin kalatie.
- Espoon Finnovikenin lintukosteikon ympäristössä pyydettiin pienpetoja HELMI-rahoituksella.
- Espoossa hyödynnettiin Crowdsorsa-mobiilipeliä lupiin ja jättipalsamin kartoitukseen ja poistoon.
- Espoon merenrannoilla torjuttiin kurturuusua.

Lisäsimme Itämeri-tietoisuutta

- Itämeriaiheet näkyivät Villa Elfvikin luontotalon luontoretki- ja ympäristökasvatustoimintaa sekä näyttelyteemoissa.
- Espoon kaupunki osallistui vuosittain yhteistyössä HSY:n kanssa Pidä saaristo siistinä ry:n Mahanpuruja muovista kampanjaan.
- Espoon kaupunki viesti Itämeripäivästä ja siivoustalkoista rannikkoalueensa kouluille.

Itämerihaasteen tavoitteet vuosille 2024–2028

Meren kestävän käytön edistäminen

Meren kestävän käytön edistämisen tavoitteena on merellisen liikenteen, virkistyskäytön sekä muiden merellisten elinkeinojen harjoittamisen ympäristöystävällisyyden varmistaminen.

Espoon toimenpiteet kohdistuvat satamiin sekä luontoarvojen huomioimiseen meren käytön yhteydessä.

Roskaantumisen estäminen

Roskaantumisen estämisen tavoitteena on minimoida syntyvän roska määrää lajittelemalla syntyvä jäte asianmukaisesti ja poistamalla ympäristöön jo päätynyttä roskaa.

Espoon toimenpiteet kohdistuvat roskaantumisen vähenemiseen, roskien poistoon ympäristöstä sekä kierrätyksen lisääntymiseen.

Haitallisten aineiden vähentäminen

Haitallisten aineiden vähentämisen tavoitteena on vähentää ja estää haitallisten aineiden, kuten myrkyllisten kemikaalien, muovin ja öljyjen, pääsyä veteen, maahan ja ilmaan.

Espoon toimenpiteet kohdistuvat tietoisuuden lisäämiseen haitallisista aineista sekä niiden käytön ja ympäristöön päätyminen vähenemiseen.

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Luonnon monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteena on ehkäistä luontokatoa ja turvata lajien ja elinympäristöjen kirjoa torjumalla vieraslajeja sekä suojelemalla ja ennallistamalla luonnonympäristöjä.

Espoon toimenpiteet kohdistuvat tiedon lisäämiseen alueensa meriluonnosta, suojelun lisäämiseen sekä vieraslajien torjuntaan.

Rehevöitymisen hillitseminen

Rehevöitymisen hillitsemisen tavoitteena on vähentää sisävesistöihin ja Itämereen päätyvän kiintoaineen ja ravinteiden, kuten fosforin ja typen, kuormitusta, sekä tehostaa ravinteiden kiertotaloutta.

Espoon toimenpiteet kohdistuvat ravinteiden ja hulevesistä aiheutuvan kuormituksen vähentämiseen sekä Itämerestä kestävästi pyydettyjen kalaravinnon hyödyntämisen lisäämiseen.

Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

Yhteistyön ja osallisuuden lisäämisen tavoitteena on lisätä vesien-suojelullista yhteistyötä organisaatioiden sisällä ja niiden välillä, lisätä tietoa parhaista käytännöistä ja tuoda Itämeren huomioiminen osaksi organisaation normaalia toimintaa.

Espoossa toimenpiteet kohdistuvat yhteistyön sekä asukkaiden Itämeri-tietoisuuden ja osallisuuden lisäämiseen Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteiden edistämiseksi.

Espoon kaupungin toimenpiteet vuosille 2024–2028

Meren kestävän käytön edistäminen

Satamat

- 1.** Liitämme kaupungin venesatamat Pidä saaristo siistinä ry:n Roope-satamaohjelmaan.
→ Vastuutahot: Liikunta ja urheilu/ merellinen liikunta
- 2.** Opastamme veneilijöitä mahdollisuuksista osallistua rannikkovesien suojeluun. Viestinnän aiheina:
 - antifouling-maalit ja harjapesu vaihtoehtoisena menetelmänä
 - jätevesien asianmukainen käsittely ja septitankkien tyhjennyspisteet
 - roskat ja lajittelu
 - veneiden ja varusteiden puhdistaminen ennen siirtoa toiseen vesistöön vieraslajien leviämisen hillitsemiseksi
 - saarissa havaituista roskista ja vieraslajeista ilmoittaminen
 - lintujen pesimärauha ja maihinnousukiellot→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu, Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta ja Kaupunkitekniikan keskus / luonnonhoito

- 3.** Arvioimme nykyisten septitankkien tyhjennyspisteiden riittävyyden ja tarpeen uusille tyhjennyspisteille.
→ Vastuutahot: Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
- 4.** Lisäämme veneen pohjan harjauslaitteita satamiin. Lisäämme laitteiden yhteyteen tietoa antifouling-maalien haitallisista vaikutuksista meriekosysteemille.
→ Vastuutaho: Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta ja Ympäristönsuojelu

Luontoarvojen huomioiminen meren käytössä

- 5.** Luomme ohjeistuksen valtakunnallisesti ja paikallisesti ekologisesti merkittävien meriluontoalueiden (EMMA- ja PEMMA-alueiden) sekä merialueen muiden merkittävien luontoarvojen huomioimiseksi maan- ja meren käytössä ja sen suunnittelussa yhteistyössä Helsingin kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu, Kaupunkisuunnittelukeskus ja Rakennusvalvonta

- 6.** Luomme selkeän ohjeistuksen asukkaille merialueella suoritettavista ruoppauksista, lupatarpeista, rajoitusalueista sekä ruoppauksen haitallisista vaikutuksista. Lisäämme myös ruoppaus- ja niittokohteet kaupungin paikkatietojärjestelmään.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu, Rakennusvalvonta, Kaupunkisuunnittelukeskus ja Kaupunkitekniikan keskus

Kuva: Espoon kaupunki

Roskaantumisen estäminen

- 7.** Lisäämme tekonurmikenttien läheisiin hulevesikaivoihin suodatuspusseja ehkäisemään muovien kulkeutumista hulevesiviemäriin.
→ Vastuutaho: Liikunta ja urheilu
- 8.** Uudistamme tekonurmikenttiä uusilla ympäristöystävällisemmällä materiaaleilla.
→ Vastuutaho: Liikunta ja urheilu
- 9.** Siivoamme yleisille alueille hylättyjä huonokuntoisia veneitä ennen kuin ne päätyvät roskiksi vesistöihin ja merialueelle.
→ Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus/ Infrapalvelut ja Kunnossapito
- 10.** Kehitämme siivouspalveluiden hankintaa. Edellytämme, että siivouspalvelut huolehtivat jätteiden oikeaoppisesta lajittelusta sekä korvaavat biojätteiden keräysastioissa biomuovipussit paperipusseilla.
→ Vastuutaho: Hankintakeskus

- 11.** Kirjaamme golfkenttien vuokrasopimuksien päivityksen yhteydessä sopimukseen vaatimuksen golfpallojen keräämisestä ympäristöstä, myös vesistöistä. Samalla selvitämme mahdollisuuksia kirjata sopimukseen vaatimuksia golfkenttien ravinnekuormituksen vähentämisestä.
→ Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus, Tonttiyksikkö ja Ympäristönsuojelu
- 12.** Osallistumme Pidä saaristo siistinä ry:n Mahan puruja muovista -kampanjaan yhteistyössä HSY:n kanssa tai lisäämme muulla tavalla tietoisuutta hulevesikaivoihin heitettyjen roskien päätymisestä lähivesistöihin.
→ Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus ja Ympäristönsuojelu
- 13.** Jatkamme yhteistyötä Itämeri Plogging -hankkeen kanssa.
→ Vastuutaho: Visit Espoo

Haitallisten aineiden vähentäminen

- 14.** Lisäämme tietoaamme haitallisista aineista ja vähennämme niitä kaupungin hankinnoissa hyödyntämällä olemassa olevia materiaaleja (Haitallisten aineiden vähentämisen Green Deal -sopimus, NonHazCity-hankkeet ja Kemikaaliviisaan hankkijan opas).

→ Vastuutahot: Hankintakeskus

- 15.** Selvitämme mahdollisuutta luoda maalämpökaivojen poraamiseen sertifiointijärjestelmän, jossa toimenpideluvan saamisen vaatimuksena on työjohtajan suorittama koulutus porausvesien käsittelystä. Lisäksi päivitämme maalämpökaivojen porausvesien käsittelyohjeen.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Rakennusvalvonta

- 16.** Lähetämme Espoossa graffitien poistoja suorittaville toimijoille ohjeistuksen graffitien pesusta, pesuvesien haitallisuudesta ympäristölle sekä graffitien vaihtoehtoisista poistomenetelmistä.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus / Kunnossapito

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

- 17.** Kartoitamme merialueiden vedenalaista luontoa ja rannikon pienvesien tilaa.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Kaupunkisuunnittelukeskus

- 18.** Lisäämme vedenalaisen meriluonnon sekä luonnontilaisten rantojen suojelua.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Kaupunkisuunnittelukeskus

- 19.** Testaamme purotalkkari-toimintaa Espoon virtavesillä kehittämällä talkoo- ja vapaaehtoistoimintaa. Purotalkkarit voivat esimerkiksi siivota roskia purojen varsilta, poistaa rytöjä sekä järjestää purokunnostus- tai vieraslajitalkoita.

→ Vastuutahot: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito ja luonnonhoito, Ympäristönsuojelu

Vieraslajit

- 20.** Lisäämme kaupungin maanvuokrasopimuksiin velvoitteen vieraslajien hallintatoimista.
- Vastuutahot: Kaupunkitekniikan keskus / Tonttiyksikkö sekä luonnonhoito
- 21.** Järjestämme vieraslajitalkoita Villa Elfvikin luontotalon lähiympäristössä ja Laajalahden luonnonsuojelualueella sekä kannustamme asukkaita järjestämään omia vieraslajitalkoita.
- Vastuutaho: Espoon ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
- 22.** Jatkamme Helmi-vieraspetohankkeessa supikoirien ja minkkien poistopyyntiä Finnovikenillä ja sen ympäristössä. Toimenpiteenä vuonna 2024.
- Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus
- 23.** Osallistamme asukkaita vieraslajikasvien poistoon lisäämällä sopiville alueille keräyskehikoita, joihin alueen asukkaat ja ohikulkijat voivat panna kitkemänsä kasvijätteet. Keräyskehikoiden yhteyteen liitetään ohjeet alueella esiintyvien vieraslajien poistoon sekä asukkaille suunnattua viestintää vieraslajeista.
- Vastuutahot: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito; kunnossapito ja luonnonhoito

- 24.** Tiedotamme vieraslajeista kaupungin verkkosivuilla, some-kanavissa ja tapahtumissa.

→ Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus/ luonnonhoito ja Ympäristönsuojelu

Rehevöitymisen ja muun kuormituksen hillitseminen

- 25.** Lähetämme neuvontakirjeen kiinteistökohtaisesta jätevesien käsittelystä jätevesiviemäriverkoston ulkopuolisiin saariin.
- Vastuutahot: Ympäristönsuojelu
- 26.** Seuraamme kaupungilla käytössä olevien hulevesirakenteiden toimivuutta. Seuraamme myös muiden toimijoiden hulevesien hallintaan liittyvien kokeilujen tuloksia, ja otamme mahdollisuuksien mukaan käyttöön parhaita ja kustannustehokkaita keinoja vähentää hulevesistä aiheutuvaa kuormitusta.
- Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus / investoinnit / suunnittelu ja Hulevesityöryhmä
- 27.** Lisäämme viestintää hulevesien käsittelystä yksityisillä kiinteistöillä ja sen merkityksestä vesistöihimme.
- Vastuutahot: Ympäristönsuojelu
- 28.** Lisäämme lumenkaatopaikkojen sulamisvesien hallintaa ja tarkkailua. Teemme yhteistyötä kaupungin ympäristönsuojelun kanssa väliaikaisten lumen sijoituspaikkojen valinnassa.
- Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus / Infrapalvelut, Ympäristönsuojelu, sekä Katukunnossapito

- 29.** Lisäämme yhteistyötä kaupungin vuokrateltojen viljelijöiden ja Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinnon kanssa ja selvitämme mahdollisuuksia vähentää ravinnekuormitusta vuokrateltojen osalta. Osallistamme viljelijöitä heidän pelloilleen kohdistuvien hankkeiden suunnittelussa.

→ Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus / tonttiyksikkö ja investoinnit / suunnittelu

Itämeriystävällinen ruokavalio

30. Lisäämme Itämerestä kestävästi pyydetyn kalan, kuten silakan ja särkikalojen osuutta ruokalistoilla kaupungin järjestämissä ateriapalveluissa. Punaisen lihan määrää reseptiikassa ja ruokalistoilla vähennetään korvaamalla sitä kasviproteiinilla ravitsemussuositukset huomioiden.

→ Vastuutaho: Ruokapalvelut

31. Lisäämme yhteistyötä koulujen ja päiväkotien viestinnän kanssa kestävästä ruokavalinnoista.

→ Vastuutaho: Ruokapalvelut

Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

Yhteistyön lisääminen

- 32.** Kartoitamme mahdollisuuksia lisätä saariston kunnossapitoa sekä vieraslajien kartoitusta ja poistoa yhteistyössä merialueella toimivien yhdistysten kanssa.
- Vastuutahot: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito: kunnossapito ja luonnonhoito, Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
- 33.** Lisäämme yhteistyötä Helsinki–Espoon kalatalousalueen kanssa mm. uhanalaisten vaelluskalakantojen tilan parantamiseksi.
- Vastuutahot: Ympäristönsuojelu ja Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
- 34.** Jatkamme ja lisäämme yhteistyötä yritysten ja yhdistyksien kanssa Itämeri-toimenpideohjelman teemojen edistämiseksi. Haastamme kaupungin yksiköitä, kouluja, yrityksiä, yhdistyksiä järjestämään siivous- ja vieraslajitalkoita.
- Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito: kunnossapito ja luonnonhoito, Ympäristönsuojelu

Kuva: Aron Larsson

Itämeri-tietoisuuden lisääminen ja asukkaiden osallistaminen

- 35.** Jatkamme asukkaiden järjestämien roska- ja vieraslajitalkoiden tukemista sekä lisäämme viestintää niistä. Kiitämme talkoita järjestäneitä tahoja vuosittain kaupungin viestintäkanavissa.
- Vastuutaho: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito
- 36.** Jatkamme Crowdsorsa-sovelluksen hyödyntämistä asukkaiden ja yhdistyksien aktivoimiseen Itämeritoimenpideohjelman teemojen edistämiseksi.
- Vastuutahot: Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito ja luonnonhoito
- 37.** Kannustamme kaupungin varhaiskasvatusyksiköitä, kouluja ja lukioita liittymään Itämerihaaste-verkoston ja/tai osallistumaan vuosittaiseen Itämeripäivään (joka järjestetään vuosittain elokuun viimeisenä torstaina).
- Vastuutaho: Kasvun ja oppimisen toimiala
- 38.** Opastamme saaristomuseon koululaisryhmiä vesistöjen vedenlaadun seurantaan ja havaintojen kirjaamiseen Järvi-meriwikiin.
- Vastuutaho: Saaristomuseo Pentala

- 39.** Villa Elfvikin luontotalo tarjoaa tietoa Itämerestä. Espoon luontoa esittelevässä Eläköön Espoo -näyttelyssä kerrotaan Itämeren luonnosta, sen hyvinvoinnin uhista ja miten kukin voi omalla toiminnallaan vaikuttaa. Luontotalosta voi lainata Suomenlahti-näyttelyn kouluille ja muihin sopiviin paikkoihin.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojelu/ Villa Elfvikin luontotalo
- 40.** Järjestämme vuosittain kolme Kosteikko elää -perheretkeä kesäsunnuntaisin. Niissä tutustutaan Laajalahden kosteikkoekosysteemiin. Yksi retkistä on Itämeripäivää edeltävänä sunnuntaina.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
- 41.** Kehitämme Itämeri-teemaista ohjelmaa luontokouluun.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
- 42.** Lisäämme Oittaaan luontopolulle opastaulun veden matkasta Oittaaalta Espoonlahteen sekä valuma-alueen merkityksestä vesistöjen ja merialueen vedenlaadulle.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojelu / luonto- ja ympäristötietoyksikkö ja Villa Elfvikin luontotalo

Itämeren suojeluvinkkejä kaikille espoolaisille

Omalla kiinteistöllä

- Huolehdiin jätevesistäni.
- Viivytän ja käsittelen kiinteistöni hulevesiä.
- Vältän keinotekoisien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä puutarhassani. Varmistan, etteivät lannoitteet ja torjunta-aineet päädy ojiin, hulevesiviemäriin tai vesistöihin.
- Torjun haitallisia vieraslajeja ja estän niiden leviämisen.
- Säilytän kiinteistöni ranta- ja vesialueen mahdollisimman luonnontilaisena sekä tutustun siellä esiintyvään lajistoon.

Kotona

- Vien vanhat lääkkeet apteekkiin ja vältän liiallista lääkkeiden ja kipugeelien käyttöä, koska niiden poistaminen jätevedestä on haastavaa.
- Suosin ympäristöystävällisiä pesuaineita ja vähennän kodin kemikaalikuormaa.
- Vältän liiallista proteiinin saantia ruokavaliossani, sillä liiallinen proteiini poistuu elimistöstä ja lisää jätevedenpuhdistamon typpikuormaa Itämereen. Suosin luomu- ja kasvisruokaa.
- Lajittelen jätteet ja kompostoin.
- Ehkäisen toimillani ja valinnoillani ilmastonmuutosta.

Vapaa-ajalla

- En jätä roskaa luontoon.
- Vältän liikkumista lintujen pesimäalueilla keväisin ja alkukesästä.
- Puhdistan veneen pohjan mekaanisesti harjaamalla tai painepesurilla. Tyhjennän veneen septitankin niiden tyhjennykseen varatuilla tyhjennyspisteillä.
- Kalastan monipuolisesti ja opettelen valmistamaan ruokia eri kalalajeista.
- Seuraa lähivesistöjesi tilaa ja ilmoita havainnoistasi Järvi-meriwikiin.

Yleisillä alueilla

- En roskaa.
- Pesen matot matonpesupaikoilla.
- Järjestän roska- tai vieraslajitalkoita. Tutustu miten Espoon kaupunki tukee talkoita.
- Ilmoitan vieraslajihavainnot vieraslaji.fi-sivustolle.

Lisää vinkkejä Itämeren suojeluun:

- [Itämerihaasteen suojeluvinkit](#)
- [Itämeri.fi:n suojeluvinkit](#)
- [Baltic Sea Action Groupin suojeluvinkit](#)
- [Selvitä Itämerilaskurilla paljonko tuotat levää rannoille](#)
- [Siivoustapahtumat - Siisti Biitsi](#)

Kuva: Noelle Renberg

